

Varför flerspråkighet?

Leena Huss

Hugo Valentin-centrum

Uppsala universitet

Innehåll

- Varför är språket så viktigt för oss?
- Vad är ett modersmål?
- Vad är flerspråkighet?
- När kan man säga att man kan sina språk?
- Varför är flerspråkigheten viktig?
- Hur kan man stärka flerspråkigheten?

-
- Varje språk representerar ett speciellt sätt att se på världen och har sina egna betydelser och värden.

.../Ingen stol och ingen stege,
inte heller något teleskop
tillät mig att komma
stjärnorna så nära som du,
mitt modersmål/...

Lars Huldén: "Avsked till modersmålet", 1997

-
- Minoritetsspråken är en del av vårt gemensamma kulturarv
 - Att behålla och använda sitt modersmål är en rättighet i Sverige

-
- Men vad är egentligen ett modersmål?
 - Det finns flera definitioner att välja mellan.

Modersmål: definitioner

Ursprung

”Det språk som jag lärde mig först”

Kompetens

”Det språk som jag kan bäst”

Funktion

”Det språk som jag använder mest”

Identitet

”Det språk som jag ser som mitt eget”

”Det språk som andra förknippar mig med”

Identitetsaspekten viktig

- ”Samernas viktigaste skatt är det samiska språket, gollegiella (’det gyllene språket’). Det är vårt modersmål. Själv lärde jag mig inte samiska hemma eftersom mamma och pappa var rädda för att det skulle förstöra min svenska. Nu försöker jag lära mig samiska som vuxen, men det är inte det lättaste.”

Ung same från Kiruna

-
- Rätten till modersmålet
 - Rätten till flerspråkighet

Flerspråkighet

- I princip samma slags fenomen som 'tvåspråkighet'; samma mekanismer men omfattar fler än två språk
- I den vetenskapliga diskussionen används ofta 'flerspråkighet' synonymt med 'tvåspråkighet'

Flerspråkighet: definitioner

Ursprung

”Har lärt sig flera språk från början”

Kompetens

”Kan använda flera språk lika bra ... har åtminstone lite kompetens i flera språk”

Funktion

”Använder flera språk i sitt dagliga liv”

Identitet

”Ser sig själv som flerspråkig”

”Betraktas av andra som flerspråkig”

Flerspråkighet är vanligt

- Långt mer än hälften av världens befolkning växer upp med mer än ett språk
- Enspråkighet är alltså inte ”normaltillståndet”
- Man behärskar olika språk på olika nivåer

Olika nivåer

Känna igen

Några ord

Vanliga fraser

Förstå men inte tala

Tala enkelt vardagsspråk

Läsa

Skriva

Kunna använda i alla situationer,
både muntligt och skriftligt

Viktigt att betona

- All språkkunskap är bra
- Lite är mer än ingenting
- Viktigt att väcka barnets intresse och ge möjligheter för barnet att lära sig mer
- Skapa en grund för aktiv flerspråkighet

Viktigt att barnet får del av familjens språkarv

- Barnet har rätt till sitt språkarv
- Föräldrar, mor- och farföräldrar och andra släktingar har mycket att ge
- Flerspråkigheten ger klara fördelar

Flerspråkighetens fördelar

- Gynnar kreativitet
- Ökar språklig medvetenhet
- Vidgar vyer
- Motverkar fördomar
- Berikar socialt
- Utgör intellektuellt kapital som blir alltmer efterfrågat

Viktigt att komma ihåg

- Enspråkiga föräldrar kan ha tvåspråkiga barn
- Det är aldrig för tidigt eller för sent att börja

Det finns mycket kunskap om flerspråkighet och språklig revitalisering

- Böcker
- Idéer och tips till föräldrar och mor- och farföräldrar
- Skolverkets webbplats Tema modersmål

Tema Modersmål

<http://modersmal.skolverket.se/>

Allmänt om modersmål och modersmålsundervisning

Styrdokument

Broschyrer

Artiklar

Läromaterial

Elektroniska ordlistor

Projekt

Idéer och inspiration

Arabiska	عربي
Somaliska	SOMALI
Kurdiska	KURDI كوردی
Finska	SUOMEN KIELI
Spanska	ESPAÑOL
Persiska	فارسی
Dari/Pashto	دري پښتو
Luganda	LUGANDA
Filipino	TAGALOG
	TECKENSPRÅK
Kinesiska	中文
Vietnamesiska	TIẾNG VIỆT
Albaniska	GJUHA SHQIPI
Thai	ภาษาไทย
	ROMANI CHIB
	SÁME/SAEMIEN
	MEÄNKIELI
Turkiska	TÜRKÇE
Tadjiska	Тоҷикӣ
	JIDDISCH
	יידיש
Polska	POLSKI
Bosniska	BOSANSKI
Serbiska	SRPSKI
Kroatiska	HRVATSKI
Ryska	РУССКИЙ
Syriska	ܠܥܪܐܝܬܐ

Beprövade metoder finns

- Språkbo
- Språkbad
- Mästare – Lärning
- Språkkompis

Minoritetsungdomars idéer från revitaliseringskonferensen i Uppsala 2010

